

TALLINNA

POLÜTEHNIKA

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 27 (559)

XXI aastakäik

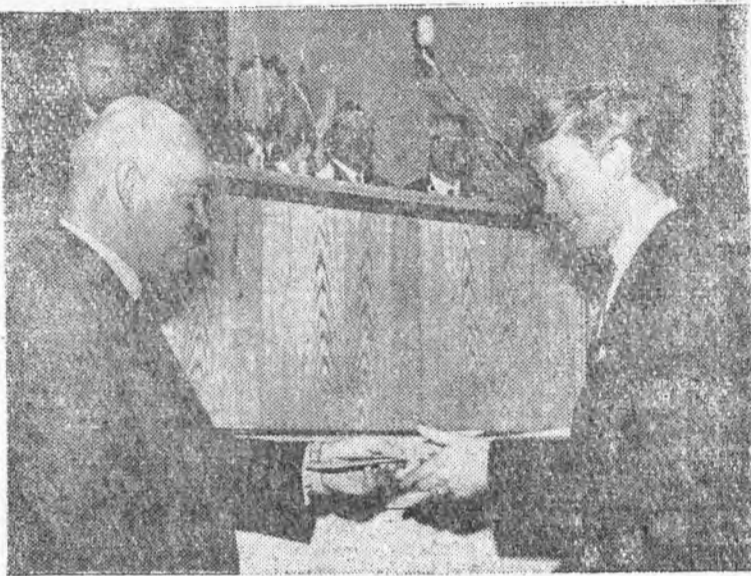
Reedel, 5. septembril 1969

Immatrikulatsioonaktusel

Esmaspäeval kogunes «Estonia» kontserdisaali meie vabariigi kõige suurema õppeasutuse, Tallinna Polütehnilise Instituudi uus vahetus.

Päevase osakonna esimese kursuse üliõpilastele ütlesid tervitussõnu ja soovisid parimat edu õpinguis rektor professor A. Aarna, vabariigi kõrge- ja kesk-erihariduse minister A. Koop, EKP Tallinna Linnakomitee esimene sekretär V. Väljas ja NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministriumis esindaja B. Samorukov.

Seekordsetel sisseastumiskatsamitel tegid nelikümne noort kõik eksamid hindele «väga hea». Nende hulgas on Elina Bruns, Jüri Zamarajev, Vassil Maid, Ado Tatter, Koit Pärna, Kersti Toomus ja Villu Esko elektrotehnikateaduskonnast; Märi Aarne, Toomas Masing, Mihkel Viese ja Faina Soskind energeetikateaduskonnast, Elviira Koppas ja Aila Suhkanova ehitusteaduskonnast; Ljubov Telgajeva, Jüri Nõmmsalu ja Andres Tiit majandusteaduskonnast; Sergei Voronin ja Sergei Balõbin mehanikateaduskonnast ja Jüri Muul keemiateaduskonnast.

Rektor andis neile kätte õpimärkmikud ja üliõpilaspiletid.

Uute üliõpilaste nimel võtsid sõna Ann Luhakooder ja Georgi Kask.

Laulis instituudi naiskoor.

Lipuvälje võtsid üle esimese kursuse üliõpilased.

Päevase osakonna esimesele kursusele võeti tänavu 1165 üliõpilast.

Pildil: õpimärkmiku ja üliõpilaspileti võtab vastu Jüri Laas.

Kauaaegse töö eest maahitustel ja seoses 1969. aasta suviste tööde eduka lõpetamisega sai Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev 29. augustil Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirja.

Oma 29. augusti aukirjaga tunnustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium järgmiste Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva liikmete tööd:

Enn Bekker — ehitusmaleva Saaremaa piirkonna Muhu rühma komandör

Toomas Etverk — ehitusmaleva komandöri asetäitja

Peeter Palu — ehitusmaleva nõukogu liige

Toivo Pangsepp — ehitusmaleva Tartu piirkonna komandör

Toomas Ringo — ehitusmaleva Pärnu piirkonna komandör

Valdur Saar — ehitusmaleva Saaremaa piirkonna komandör

Tõnu Sokk — ehitusmaleva Lõuna-Eesti piirkonna insener

Peeter Veiken — ehitusmaleva ohutustehnika insener

Donald Visnapuu — ehitusmaleva komandöri asetäitja

Peeter Vähi — ehitusmaleva komandöri asetäitja

Rein Ounapuu — ehitusmaleva Hiiumaa piirkonna komandör.

Jutuajamine Lajos Ardayga

Lajos Arday on Budapesti Polütehnilise Ülikooli välissuhete staabi juhataja, õppejõud ja komsomoliaktivist, turismigrupi juht.

Mõnda huvitavat Budapesti kolleegide välissuhete komisjoni. Sinna kuulub 200 inimest, keda juhatab 20-liikmeline staap, kusjuures üks kümneadik komisjoni liikmetest on õppejõud. Finantid saadakse KISZ-st (ungari komsomol) — 50 000 forintit aastas, samuti toetab rektoraat. Sidemed on sõlmitud 15 välisriigi 30 instituudiga (peamiselt polütehniliste instituutidega) kõigist sotsialismimaadest (v. a. Rumeenia) ning kapitalismimaadest Lääne-Saksamaa, Prantsusmaa, Sveitsi, Austria ja Itaaliaga, kusjuures kapitalistlike maadega ainult delegatsioonide ja turismigruppide vahetamise näol ja Soomega nii, et Ungari pooll on ehitusmaleva grupp, Socmest ainult turismigrupp.

Meie instituudi komsomolikomiteega on leping sõlmitud ehitusmalevalaste, komsomoliaktivistide ja üliõpilaste teaduslikust konverentsist osavõtjate vahetamiseks. Lajos Arday soovis sidemete laiendamist meie instituudiga (isetegevuslased, praktikagrupid, õppejõud), sest Tallinna Polütehnilise Instituudiga oleval neil seni nendest 30 õppeasutusest kõige paremini õnnestunud sõbralike suhete loomine.

Kogu grupp oli väga rahul Tallinna-päevadega, eriti hea meel oli neil praktilises kogeda keelesuguluse jõudu. (Mustamäe bussist paluti neid isegi ühte eesti perre kaksikute auks «Egeszegedre» ütlema). Meie instituudi uusi maju ei tasuvat häbenda isegi Soome kaasaegsete ülikoolihoonete ees. Lajos Arday viimased sõnad vagunitrepilt olid:

«Nagemiseni Budapestis!»

TOOMAS KUUSK

Ehitusmalev saabus Tallinna

See toimus augustikuu viimasel päeval.

Orkester lõi lood lahti ja üle tuhande üliõpilase-ehitaja sammus 16. oktoobri nimelisele väliakule.

Maleva komandör Aarne Vahtra raporteeris EKP Keskkomitee esimesele sekretärile Johannes Käbinile Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva tööperioodi lõppemisest ja Tallinna saabumisest. Sm. J. Käbin tänas malevlasi tehtud suure töö eest.

Seejärel kogunes malev pidulikule koosolekule «Estonia» kontserdisaali. Tublide ehitajale ütlesid tunnustavaid sõnu EKP Keskkomitee esimene sekretär Johannes Käbin, ELKNÜ Keskkomitee esimene sekretär Aare Purga, vabariigi kõrge- ja kesk-erihariduse minister Arnold Koop, ehitusminister

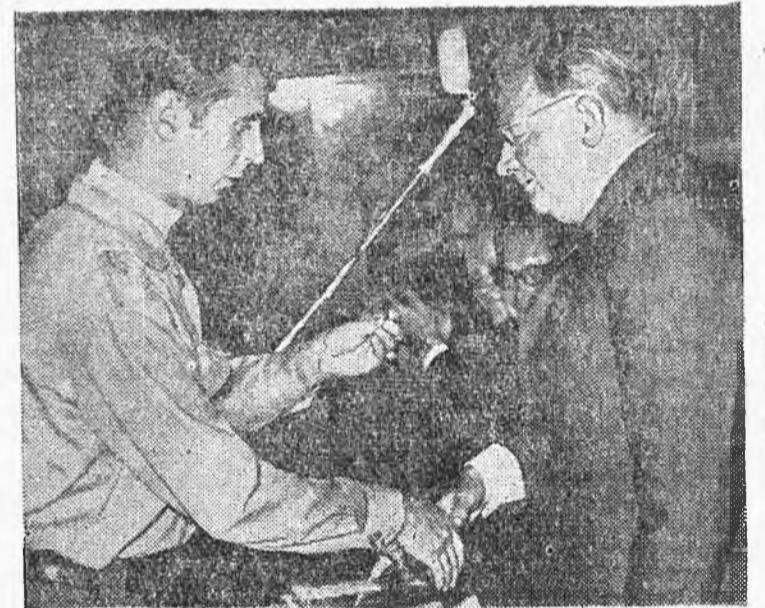
Uno Jürisoo, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitja Aleksander Ansberg ja maleva juhid.

Traditsiooni kohaselt tegi maleva komandör ka seekord tööst kokkuvõtte. Tänavu kuulus maleva ridadesse 1404 noort, neist 460 Tallinna Polütehnilisest Instituudist, 330 Tartu Riiklikust Ülikoolist ja 125 Tallinna Pedagoogilisest Instituudist. 43 rühma tegid tööd Eestis, kuus rühma aga Saksa DV-s, Tšehhoslovakkias, Poolas ja Ungaris, üks Jakuutias, üks Mägi-Altais. Kui aga võtta abiks arvud, siis ütleme, et töid tehti 1 miljoni 540 tuhande rubla ulatuses.

Ehitajate tööle sai osaks kõrge hinnang. Sm. A. Ansberg andis malevale, internatsionaalsele üliõpilaste ehitusrühmale «Estonia-69» ja reale malevlastele üle Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirja. Rida rühmi ja üliõpilasi võtsid vastu veel ELKNÜ Keskkomitee, Eesti NSV Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministriumis ja Ehitusministriumis aukirjad.

Pidulikul koosolekul märgiti ka nende seltsimeeste teeneid, kes osutasid maleva tegevusele igakülgset tühusat kaasabi. EKP Keskkomitee esimene sekretär Johannes Käbin, Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja Edgar Tõnurist, ministrid Arnold Koop, Uno Jürisoo ja Harald Männik kannavad nüüd Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva kõrgeimat autasu — EÜE kuld-märki.

Üliõpilaste ehitusmalev saatis tervituslakituse EKP Keskkomiteele.

Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva peainsener Lembit Linnupõld annab EKP Keskkomitee esimesele sekretärile Johannes Käbinile üle maleva kuld-märki.

Sellel pildil näeme vaid osakese heatujuulistest malevlastest.

Eesti Laskurkorpuse veteranidele!

Sõjaveteranide TPI komitee organiseerib ühise väljasõidu Eesti NSV fašistlikust okupatsioonist vabastamise 25. aastapäeva avapidustustele

MEHIKOORMALE ja MÄKSALE.

Teele asutakse autobussidega laupäeval, 13. septembril kell 6.30 Võidu väljakult.

Sõitjaid palutakse registreerida O. Tokmani juures, TPI parteikomitees hiljemalt 10. septembrini.

MEIE JUUBILARE

Johan Vaabel

70

26. augustil sai 70-aastaseks Eesti majandusteadlaste valdava osa õpetaja ja patroon, Eesti NSV Teaduste Akadeemia akadeemik professor Johan Vaabel.

Prof. Johan Vaabel sündis 1899. a. Pärnumaal. Pärast valakooli lõpetamist õppis ta Pihkva, hiljem Tartu Kommertskoolis ja jätkas õpinguid Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas, mille ta lõpetas 1924. a. I järgu diplomiga. Andekas lõpetaja jäeti ülikooli juurde stipendiaadiks. Stipendiaadiaastail õppis Johan Vaabel Tartus, Prahast ja Pariisis.

Kodumaale tagasi jõudnud kaitses ta 1930. aastal Tartus magistriväitekirja. Aasta hiljem kutsuti Johan Vaabel õigusteaduskonna õppejõuks. Töötades korraga Tartus ülikooli õppejõuna ja Tallinnas Majandusministeeriumis, valmis ta samal ajal doktoritööna mahukas monograafia «Eesti maksumisõiguse põhijooni», mille kaitsmise järel 1934. aastal anti talle õigusteaduse doktori kraad. Järgneb pingeline töö kõrgema õppeasutuse õppejõuna ja Eesti rahvamajanduse seisukohalt aktuaalsete finantsküsimuste teoreetilise uurijana, mis viib prof. Vaabeli vahelpeal aastail 1935–1937 teadusliku tööle Genfis.

Nõukogude võimu taaskehtendamisel 1940. aastal oli prof. Johan Vaabel üks neid progressiivseid õppejõude, kes liitus otsekohe aktiivselt sotsialistlikku ülesehitustöösse. Ta on natsionaliseeritud Eesti Panga juhatuse esimees, rahanduse rahvakomissari esimene asetäitja, Tallinna Polütehnilise Instituudi majandusteaduskonna dekaan, kateedrijuhataja jne., kõigepealt aga aktiivne kaasalõhja uue ühiskondliku korralduse rajamiseks.

Algav sõda viib Johan Vaabeli tagalasse, kus ta töötab mitmel pool rahandusorganisatsioonides. 1942. aastal kutsutakse ta Moskvasse Eesti NSV valitsuse juurde, kus ta asub jälle rahanduse rahvakomissari esimehe asetäitja kohale.

Pärast Eesti NSV vabastamist jätkab prof. J. Vaabel teemale juba harjumuseks saanud töötamist «kahel rindel» — administratiivasutuses ja pedagoogilisel alal. Ühtaegu on ta rahandusministri asetäitja ja TPI professor, rahanduse kateedri juhataja ning peaaegu selle veel mitu aastat (1946–1949) TRÜ haigusõiguse kateedri juhataja.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia loomisel valitakse prof. Johan Vaabel kohe selle tegevliikmeks. Oles akadeemia esimesi asepresidende (1947–1951), on tal suuri teeneid noore akadeemia süsteemi väljakujundamisel. Aastatel 1951–1964 töötab ta TPI majandusteaduskonnas, esialgu rahanduse, hiljem statistika ja raamatupidamise kateedri juhatajana, täites samal ajal paljusid ulatuslikke ja vastutustähtsaid ühiskondlikke ülesandeid, kuni siirdub 1934. a. jälle TA asepresidendi kohale kuni 1968. aastani.

Jäädes teaduslikus töös truuks juba väitekirjades valitud suunale, on ta üks vähesed teadlased kes on järjekindlalt teelnud majandus- ja õigusteaduse piiriala probleemide, eriti aga rahandusküsimuste teadusliku uurimisega. Eri-isteks lemmiklasteks teaduste hulgas näivad talle aga olevat loogika ja filosoofia. Siia tuleb lisada raudne

järjekindlus, visadus, paljude keelte väga hea valdamine (vene, saksa, prantsuse, hispaania, inglise, itaalia) ja majanduse administreerimisel omandatud rikkalikud praktilised kogemused, mille positiivne mõju on alati avaldunud nii tema teaduslikus kui pedagoogilises töös.

Pikaajalise, läbi nelja aastakümne ulatuva pedagoogilise tööga on akadeemik Johan Vaabel andnud meie majandusteadlaste keskmise ja noorema põlvkonna kasvatamiseks ainulaadse panuse. Valdavale enamusele on ta olnud kas õpetaja, diplomivõid kandidaaditöö juhendaja, dekaan, riikliku eksamikomisjoni liige ja samal ajal vanem selttimees, kelle poole pöörduda, kui optimismi- ja eneseusalduse tagavarasid tunned lõpuks korral olevat. Printsipiaalsena ja heatahtlikuna, toimekana ja elurõõmsana, äärmiselt tagasihoidlikuna isiklikus elus — sellisena tunneme juubilarit.

TPI majandusteaduskonna kollektiiv ja lõpetanud soovivad Teile jõudu ja tervist veel paljudeks aastakümneiks!

M. SAAREPERA

Elmar

Kikerpill

80

25. juulil möödus 80 aastat meie instituudi vanima õppejõu ja ühe kauaaegsema Tallinna Polütehnilise Instituudi töötaja, ehituse ökonoomika ja organiseerimise kateedri dotsendi Elmar Kikerpilli sünnist.

Juubilar lõpetas 1921. aastal Moskva Teedeinseneride Instituudi ja asus tööle raudteainsenerina alul Omskis, hiljem Moskvas.

Pedagoogilist tegevust alustas juubilar 1936. a. aprillis, milal ta asus tööle Tartu Ülikooli teedeehituskabineti vanem-assistendi ametikohale. Tallinna Tehnikaülikooli asutamisel 1936. a. juulis asus Elmar Kikerpill tööle meie õppeasutusse

Juubilaril otseselt juhtimisel ja õpetamisel on saanud töökaitse- ja tuletõrjealaseid teadmisi suurem osa meie praegusi ehitus- ja mehaanikainseneri. Peale otseste tööülesannete on juubilar täitnud arvukaid ühiskondlikke ülesandeid, eriti ametiühingu liinis, mille üleslugemine vist talle eneselegi raskeks osutuks.

Viimastel aastatel on lugupeetud juubilar pühendanud suure osa oma ammendamatu energiast tuletõrje ja töökaitse metoodilise kirjanduse ja loengukonspetside väljaandmisele, mille populaarsus nii üliõpilaste kui ka inseneride hulgas on suur.

Dotsent Elmar Kikerpilli senine elu on seotud õnne viisa ja viljaka pedagoogilise ja teadusliku tööga. Soovime juubilarile jätkuvat tugevat tervist ja tööindu uute inseneride kasvatamisel.

Leo Narets

70

31. augustil alustas oma elu kaheksandat aastakümnet ehitusmehaanika kateedri dotsent tehnikakandidaat Leo Narets.

Leo Narets sündis Smolenskis. Õpinguid Moskva Ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonnas katkestas Suur Isamaasõda. Lahinguteed alustas meie tänane juubilar reamehena ja lõpetas komandörina. Sõjas sai ta raskesti haavata. Demobiliseerituna jätkusid õpingud Kiievi Polütehnilises Instituudis. Õppides tuntud akadeemiku A. Patoni juhendamisel sildade ehitamist, näitas Leo Narets juba üliõpilasena häid võimeid matemaatikas ja konstruktsioonide projekteerimisel. Mitmeid tema projekte auhinnati ka üliõpilaste võistlustel.

Pärast KPI lõpetamist järgnes töö sildade proovijana, hiljem aga Kuznetski Metallurgiakombinaadi ehitustel, kus Leo Naretsist sai ühe projekteerimisgrupi juht. Grupis töötas üle 50 inseneri. See grupp projekteeris kombinadi peamised raudbetoon- ja teras-konstruktsioonid. Muuhulgas projekteeris juubilar 1934. aastal Novo-Kuznetskis ehitatud trammissilla, mis tollal oli üheks suurematest Euroopa keevitatud sildadest.

1935. aastal alustas Leo Narets pedagoogilist tööd Uralski Polütehnilises Instituudis, kus ta alates 1941. aastast oli ehitusmehaanika kateedri juhataja. Hea matemaatikuna püüdis ta teaduslikus töös ehitusmehaanikas laiendada rakendatud matemaatilisi meetodeid.

Sellesse perioodi kuulub ka kandidaadiväitekirja.

Ajavahemikul 1951–1963 oli Leo Narets Tallinna Polütehnilise Instituudi ehitusmehaanika kateedri juhatajaks. Tema juhendamisel valmistati kateedris lühikese ajaga ette laevaehitusmehaanika kursus, kus laiendati kasutatud masinavutust.

Leo Narets on püüdnud täiendada ehitusmehaanika arvutus- ja aluste seda osa, kus on võimalik raalide laiendamise rakendamine.

Suure pedagoogilise ja teadusliku töö koormuse juures ei ütle ta kunagi ära konsultatsioonidest, projekteerimisasutustele. Neilgi päevil nõustus ta minema pikemaajalisele komanderingule «Uzbekprojekti» arvutuslaboratooriumi Taškenti.

Soovime Leo Naretsile tema juubeli puhul edasiseks ikka sedasama jätkuvat energiat, töölust ja südamlikkust, mis teda seni on iseloomustanud! Ja tugevat tervist!

Georgi Golst

60

9. septembril möödub 60 aastat teoreetilise mehaanika kateedri juhataja professor Georgi Golsti sünnist.

Juubilaril elutee on kulgenud raudteainseneride perekonnast kuulsasse Leningradi Raudtee Instituuti, seal praktilise insenerina uue raudtee Novosibirsk–Leninsk rajamisele.

Pärast Suurt Isamaasõda hakkas Georgi Golst tegelema pedagoogilise ja teadusliku tööga, mille tulemusena tal valmis 1952. aastal kandidaaditöö ja 1963. aastal doktoridissertatsioon.

Prof. Georgi Golsti teaduslik töö on seotud raudteede ja sildadega. Kuigi sildadele ja raudteedele mõjuv koormis on vertikaalne, asus juubilar uurima horisontaalse sõidusuunaga ristioleva koormise mõju. Jätkusid uuringud teemadel: horisontaalsete koormiste mõju silatagedele, vaiadele, üksiku löögi mõju (plahvatus), korduvate löökide mõju (veduri poolt), sildade põikvõnkumised. Osutus, et sildade ja raudteede põikvõnkumiste mõju on suurem, kui varem osati arvata.

Professor Georgi Golst on tunnustatud pedagoog ja väljapaistev rektor. Tema vestlused on oodatud üliõpilaste poolt ka väljaspool «õppetunde». Eksamil on ta nõudlik, kuid samal ajal oskab ta üliõpilases näha peale teadmiste ka tema «sisemist» mina, seda inimlikku varjatud poolt.

Kateedri juhatajana on prof. Georgi Golst nõudlik oma allu-

vate suhtes. Tema suure tagasihoidlikkuse tõttu teame üpris vähe tema enda probleemidest, aga meie jaoks leidub tal alati aega.

Soovime lugupeetavale juubilarile palju edu kõigis tema ettevõtmistes!

Paul Plakk

60

15. juulil tähistas oma juubelisünnipäeva Tallinna Polütehnilise Instituudi elektrotehnika-teaduskonna üks vanemaid õppejõude, dotsent Paul Plakk.

Enam kui poole oma elust on ta pühendanud instituudile ja elektroonikale. Kui 1936. aastal loodi Tallinna Tehnikaülikool, astus Paul Plakk sinna õppima ja jäi samasse tööle ka pärast inseneridiplomi saamist. Sellest ajast on juubilaril käe all elektroonikat õppinud peaaegu kõik tänased TPI elektrotehnika õppejõud ja sajad vabariigis töötavad elektriinsenerid.

Dotsent Paul Plaki silmeal kasvas TPI elektrotehnika õppejõudude pere paarilt inimeselt ligi kaheksakümneni, üliõpilaste hulk aga paarist elektrotehnika kallakuga mehaanikaüliõpilasest peaaegu kaheksasaja tudengini kümnel elektrialal. Ka selles kiires kasvuprotsessis on juubilaril oma osa — juhatas ta ju poolteist aastakümnet teoreetilise elektrotehnika ja tööstuselektroonika kateedreid, Lisagem siia kaalukas panus teadus- ja tehnikasse — vabariigi turba-tööstusele nii vajalikud elektrilised niiskussõõrtjad, mis tõid juubilarile 1950. aastal Nõukogude Eesti preemia ja 1952. aastal tehnikakandidaadi kraadi, ning arvukalt teisi originaalseid elektronmõõteriistu ja meetodeid. Kõik kokku annab paraja mehetöö mõõdu välja, ent juubilaril tööriistu ja energia järgi otsustades kavatses ta veel vähemalt teist niipäru ära teha. Selleks talle palju jõudu ja edu!

Tulemustest ja ülesannetest

Enne õppetöö algust nõudsid meie instituudi nõukogu ja parteikomitee ühise laiendatud istungi.

Möödunud õppeaasta tulemustest ja instituudi ülesannetest 1969/70. õppeaastal tegi ettekande rektor professor A. Aarna.

Vastuõetud otsuses öeldakse, et möödunud 1968/69. õppeaastal iseloomustab mõningane tõus instituudi õppetöö tulemustes, õppe-metoodilises töös ja teaduslikus uurimistöös. Valmistudes V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva tähistamiseks kasvab õppejõudude ja üliõpilaste poliitiline aktiivsus.

Ouliseit aitas kaasa õppe- ja teadusliku töös esimese kursuse õppetöös kasutusele võetud abinõud järk-järgult üleminekus kõrgema õppeasutuse töövõile. Positiivset mõju õppe- ja teadusliku tööstamisele avaldas samuti jooksval õppetöö kontrolli tõstmine. Kuid õppe- ja teadusliku tööstamise poole kaugeltki kõik võimalused kasutatud. Semestri ühtlane kasuta-

mine alates õppetöö esimesest päevast on tähtsaks eeduseks heade õppetöö tulemuste saavutamiseks.

Möödunud õppeaastal töötas instituudis 539 õppejõudu, neist teaduste doktoreid ja professoreid 19 ning teaduste kandidaate 230. Teaduslikke astmeid ja kutseid omavate õppejõudude osatähtsus oli 49%.

Möödunud õppeaastal võimus üliõpilaste kasvatustöö edasine täiustamine. Üliõpilaste ühiskondlik-poliitilise tegevuse atesteerimine on muutunud üldiseks süsteemiks, mis võimaldab hinnata iga üksiku üliõpilase arengut kogu õppeaja vältel. Tähtsaks sammuks oli samuti üliõpilaste poliitkasvatusele töö plaani koostamine kogu õppeaja jaoks. Poliitkasvatuse plaan ja üliõpilaste atesteerimine peavad moodustama ühtse terviku, kus võrdsetel alustel õppeprotsessiga hinnatakse üliõpilase ideelis-poliitilist arengut. See ülesanne kuulub instituudi kõikidele õppe-

jõududele ja moodustab nende tegevuse lahutamatu osa.

Kuid üliõpilaste kasvatustöös esineb siiski olulisi lünki, mis sunnib õppejõudude kollektiivi ja ühiskondlikke organisatsioone tegema vajalikke järeldusi.

Laienes instituudi teaduslik uurimistöök. Lepingulise uurimistöök maht ületas 1968. aastal miljoni rubla piiri. 1969. a. on ette näha lepinguliste uurimistöökde mahu edasine kasv. Need faktid näitavad instituudi sidemetega laiendamist rahvamajanduse ettevõtetega.

Käesoleval aastal täienes instituudi materiaalne baas ühe uue ühise amu võrra, millega luuakse normaalsed tingimused üliõpilaste majutamiseks.

TPI Nõukogu ja Parteikomitee loevad eelseisva õppeaasta tähtsamaks ülesandeks kõikide üliõpilaste ja teenistujate mobiliseerimise V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva väärikaks tähistamiseks eelkõige heade tulemustega õppe-, kasvatuse- ja teaduslikus töös.

Vastne tudeng! Sa oled tulnud siia õppima. Seda ütlevad kõik ja oma salasoovides Sa ise ka. Ei. Mitte ainult kuiv õpik, konsept ei ole Sinu «vaimu-älja» kustutajateks. Noorus'ik

muude mõistete mosaiik peab peas oma kindla koha leidma, et 5 aasta pärast saaks lakooniliselt öelda — insener. Üliõpilaskomsomol ei ole ideede pähepumpamise organisatsioon.

õigeaegselt teaduskondade kaup järgmistel kuupäevadel:

- 1) Energeetika — 8., 9. ja 10. septembril;
- 2) Elektrotehnika — 11., 12. ja 13. septembril;

UUELE TÄIENDUSELE — TERE!

energia oma muretuses tahab lustakaid tegusid. Kuskile sügavale talletatud huumor on alati valmis olenemata võimust, vanusest jne. igauht oma pilkeobjektiks valima. Iga kohustuslik tegu tekitab rahutus meeles protesti. Suhteliselt suurem vabadus lausa kiusab kõike muud peale õppimise tegema. Ja siiski — mida Sa tahad saavutada? Elu oma lõbustustega kaotab mõtte, kui ei o' veendumusi, kogemusi ja teadmiste rajanevat iseseisvust. Elufilosoofia, poliitika, kunst, armastus, seks, alkohol, sport, õppetöö, kohusetunne, eneseorganiseerimisvõime ja paljude

Iga tudengi iseseisev mõte otsib sadu keerdkäike, enne kui midagi omaks võtab ja seda peab arvestama. Kuid kaootilisuses pole kunagi edasiminekut. Ja o'lemegi vanadena tunduvate küsimuste ees: mille nimel? kuhu? kuidas? Kuid jätkame nende päiklite hammustamise edaspidiseks.

Kõige selle peale oleks lausa patt hakata konkreetsetest asjadest rääkima käskivas toonis. Siiski lepime kokku, et I kursuse kommunistlike noorte arvelevõtmise teostame ELKNÜ TPI Komitees (Mustamäel AV-412) vastuvaidlematult ja

- 3) Keemia — 15., 16. ja 17. septembril;
- 4) Majandus — 18., 19. ja 20. septembril;
- 5) Mehaanika — 22., 23. ja 24. septembril ja
- 6) Ehitus — 25., 26. ja 27. septembril.

Üksikult võivad üliõpilased teaduskondadele määratud aegadest varem arvele võtta, kuid mitte hiljem. Kaasa võtta komсомолipilet ja arvestuskaart. Viimase puudumisel tuleb siiski ELKNÜ TPI Komiteest õigel ajal läbi tulla. Head pealehakkamist!

ELKNÜ TPI Komitee
I sekretär
K. KASIKOV

EÜE Saksa DV-s

Leipzig. Ta on tuntud eelkõige ülikoolide ja messide linnana.

Schwerin — see on linn 91 000 elaniku ja kümne muinasjutuliselt ilusa järvega. Igale linnale on midagi erilist omapärane, igal linnal on oma nägu. Schwerinis oli selleks järvede kallastel punastest tellistest majad toon tumedama katusega ja kõikjal — nii majaesistel muruplatsidel, röödudel ning muidugi ka aedades — imeilusad roosipõõsad. Linnaserval puhkerajoon värviakate suvilatega. Schwerin pidi saama meie eluasemeks ligi kuuks ajaks. Võite juba arvata, et elamine sellises linnakeses kujunes meile erakordselt meeldivaks.

Esimene töönädal. Rühm jagunes ehitus- ja tee-ehitusbrigadiks. Tee-ehitajad rajasid uut kapitalset trammi- ja autoteed Lankowi (mikrorajoon Schwerinis) suunas. Põhiliseks ülesandeks mõlemal brigadil oli kraavide kaevamine tellistest, puujuurikatest ja paarikümne kilovoldistest kaablitest tihedalt läbipõimunud pinnasesse. Arvukate kaablite tõttu ei olnud paljudes kohtades võimalik tehnikat rakendada ja siis olime oma kirkade ja labidatega teretunud tööjõud. Töötada oli väga tore, sest töö oli parajal

määral kontimööda ja ka ilmad meeldivalt päikeselised. 44° varjus — see oli rekordiliselt palav ilm, 30° päikese käes — täiesti tavaline, 20° — meie jaoks üsna jahe.

Meiega koos töötasid 50 tudengit Güstrowi Pedagoogilisest Instituudist. Nad kuulusid kõik noorsooorganisatsiooni FDJ (Freie Deutsche Jugend), mis on saksa üliõpilaskonna seas väga populaarne. Vaba Saksa Noorsooliit hõlmab üle 90% üliõpilaskonnast. Need on asjalikud ja töökad noored, kellel ei puudu ka huumorimeel ning seepärast kõlasid sageli lõbusad laulud ja naljad.

Et brigade oli palju, siis käis paremate töötlemuste eest pingeline rebimine ja õige pea osutus 120—130-protsendiline plaanitüümine üsna tavaliseks. Kohalikud meistrid vangutasid vaid kiitvalt pead ja olid vahel lausa hädas, kui me järjekordest tööloogu määratud märksa varem ära lõpetasime.

Uus magistraal lastakse käiku saksa rahva suureks pidupäevaks — 7. oktoobriks. Sel päeval tähistab Saksa Demokraatlik Vabariik oma kahekümneaastast sünnipäeva.

Aruandeperiood ametiühingus

Jälle on sügis ja ühtlasi hakavad lõppema ametiühingu alorganisaatsioonide vahtavate organite volituste tähtajad.

Käesoleval aastal kestab aruandlus-valimisperiood 1. septembrist — 1. novembrini. Sel ajavahemikul peavad toimuma aruandlus-valimiskoosolekud rühmades ja teaduskondades ja tuleb läbi viia ka instituti konverents.

Haridusala, Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee Presiidiumi otsusega 22. juulist 1969 anti TPI Ametiühingukomitee rajoonikomitee õigused. See tähendab, et edaspidi toimuvad ühinguorganisatsioonide aruandlus-valimiskonverentsid iga 2 aasta tagant. Kahtlemata suureneb sellega järjepidevus ametiühingulise töö juhtimisel meie institutis.

Nüüd mõne sõnaga aruandlusest ja valimistest meie õppeasutuses. Õpperühmades vali-

takse ametiühingu rühmaorganisatsioonid rühma üldkoosolekule. Koosolekule loetakse otsustusvõimeliseks, kui koosolekust võtab osa vähemalt 2/3 ametiühingu liikmeid. Kõigepealt kuulatakse ära eelmise rühmaorganisatoritöö aruanne, seejärel valitakse uus organisator ja delegaadid teaduskonna aruandlus-valimiskonverentsile. Õpperühmades, kus on küni 15 ametiühingu liiget, valitakse üks delegaat, üle 15 liikme — 2 delegaati. Teaduskonna konverents loetakse otsustusvõimeliseks, kui osa võtab vähemalt 2/3 delegaate.

Teaduskonna konverentsil valitakse delegaadid instituti aruandlus-valimiskonverentsile lähtudes esindusnormidest — 1 delegaat iga 15 ametiühinguliikme kohta.

Ametiühingu liikmeile teatatakse ennevalt koosoleku või konverentsi ajast:

- a) rühmaorganisatoritöö vali-

mistel — vähemalt kolm päeva enne valimisi;

b) teaduskonna ametiühingubüroo valimistel — vähemalt 5 päeva enne valimisi;

c) instituti komitee valimistel — vähemalt 10 päeva enne valimisi.

TPI Ametiühingukomitee on seisukohal, et rühmades ja teaduskondades tuleks aruandlus-valimiskoosolekud (konverentsid) läbi viia septembrikuu jooksul. Rühmade koosolekute peaksid osa võtma teaduskonna büroo liikmed. Teaduskonna konverentsidele saadab instituti komitee oma esindajad. Uuteks ametiühingujuhtideks tuleb valida autoriteetseid, aktiivseid, kõrge ideelise poliitilise tasemega ja ametiühingulise töö kogemustega üliõpilasi ja töötajaid. See kindlustab meie organisatsiooni eduka tegevuse ja autoriteedi.

F. ANGELSTOK,

TPI a/ü komitee aseesimees

MÕELGEM SELLE LEGI..!

Ena korraldab oma poja 25. sünnipäeva pidu. Ta tahab laua pidulikult katta ja toob välja ruumipuudusel ärapakitud serviidid, valmistab hoolikalt peola. Tulevad külla ju poja kõrgema haridusega kursusekaaslased. Kui külalised lahkuvad, on pörandal mitu katkist klaasi, vaibal laialtallatud toit, laudlina ujub ümberlatud jookidest, taldrikutel vedeleb söömata toit. Laud on nagu lahinguväli. Peo lõpul tunneb poeg piinlikkust oma külaliste pärast ja ema keeldub oma poja haritud külaliste edaspidisest vastuvõtmisest, korraldagu oma koosviibimised mujal.

Töökaaslased tulevad külla oma kolleegile. Nad teavad, et järgmine päev on tööpäev, et kahetoalises korteris ei ab kuus inimest, kuid unustavad ennast külla hommikuni. Magnetofon mängib valjult ja ka laulda üritatakse sinna juurde. Hilinenud külalised ei pea vajalikuks tervitada oma kolleegi perekonnaliiget, kes neile ukse avas.

Teise kursuse üliõpilased (tütarlapsed) tulevad külla oma kursusekaaslastele (koju), kes on nad kohvile kutsunud, ja toovad kaasa pool liitrit valget viina.

Asutuses, kus töötab ainult 40 inimest, ei tervita osa mehi kõiki töökaaslasti.

Bussis istub noormees välimusega küll-ma-olen-ilus. Ta ees seisab vananimene. Ta istub omas ilus edasi. Tegemist on ministereerimis töötava vanem-inseneriga (TPI haridus).

TPI värskel lõpetanu hilineb ekskursiooni eel pool tundi kogunemisele. Ta ema palub teda kollektiivi ees vabandada, kuna ainult tema pärast väljasõit viibis. Ta keeldub — ta on nüüd ju diplomeeritud insener, mis see ema veel kamandab!

Üliõpilane võtab osa tehase

hoovikoristusest vanas luitunud dressis, tekkel peas. Teine tekitab kandeve noormees istub katusel ja värvib katust.

Kõik need «tõestisündinud» lood on kas üliõpilastest või juba kõrgema haridusega inimestest. Milleks neid kirja panna? Sellepärast, et neid juhtub liialt tihti. Kui kõrgema haridusega inimesed täpselt teavad oma õigusi, mida neile haridus annab, siis tihtipeale paljud ei tea kohustusi, mida sama haridus neile paneb.

Algas uus õppeaasta. Paljudel noortel on esmakordselt õnnestav tunne — ma olen üliõpilane.

Kõrgem kool ei tagane teadmiste miinimumist, mis on diplomiga saamiseks vajalik. Aga kas ainult see teeb üliõpilastest haritud inimese? Üliõpilased tulevad õppeasutusse erinevatest koolidest ja erinevatest kodudest. Kooliühitustab nende teadmised, ku'd ühtlustamata jääb nende käitumiskultuur. Kurb on, et niisugused elementaarsed harjumused, mida juba enne kooli laste'e õpetatakse, nagu tervitamine, vabandamine, raulumine ja tänamine asendub osa noorte juures kultuuriga — teen ise, mida tahan, tean ise, mida teen. Teretamise asemel minnakse mõõda tuttavast näoga «ma-ei-näe-sind-sa-ei-näe-mind».

Viisaka käitumise omandamiseks ei piisa mingi kombeleksiooni ühekordsest läbilugemisest, selleks on vaja pidevat enesekontrolli. Peaksime võtma seisnimest enam ja rangemalt vaigimise alla käitumisnormidest kõrvalekaldumised ja selle põhjused. 5-aastase pideva tööpühul suudaks ehk enamik üliõpilasi omandada käitumisnormid, mis on kohased haritud, kultuursele inimesele.

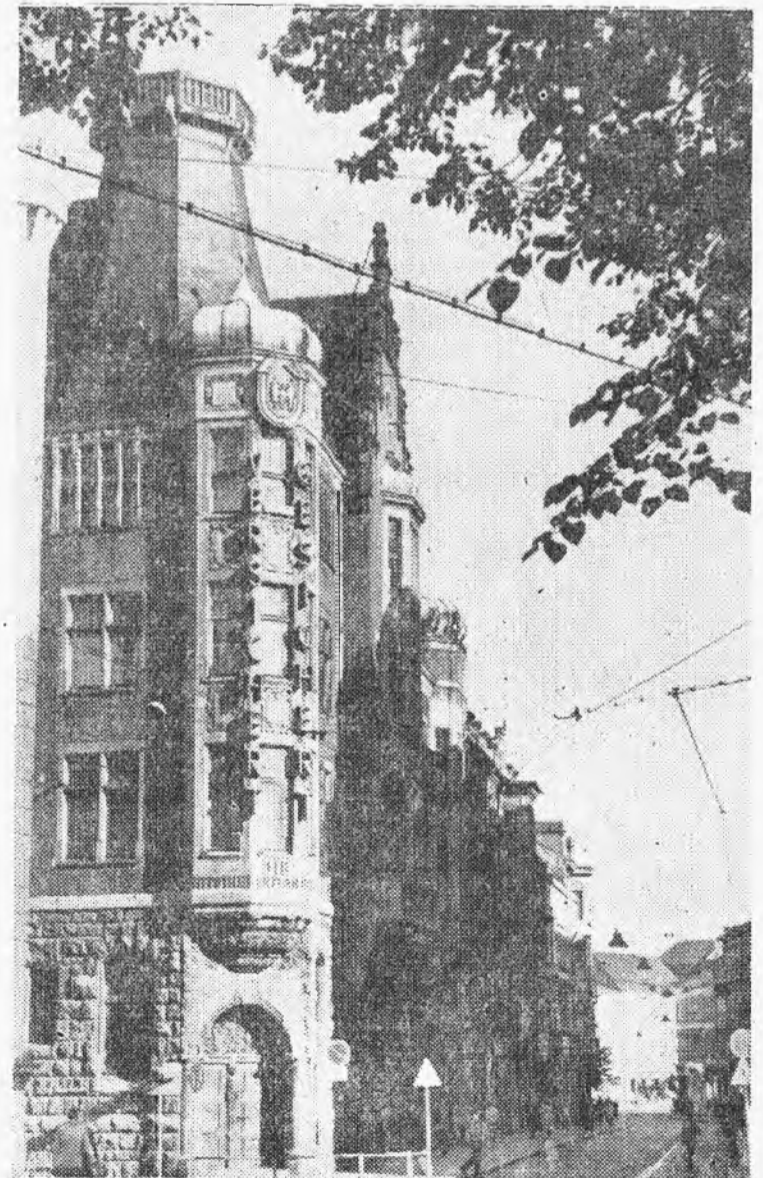
Noortele õpetatakse institu-

dis ateismi. Kuigi neil ristiusu alustestki õiget arusaamist pole — püüame neile selgeks teha, et see õpetus, mida nad ei tea, on väärdõpetus. Kas ei peaks tegema ka käitumise õpetamiseks midagi, et neile selgeks saaks, et see, mida nad selles valdkonnas ei tea või ei taha kasutada, on vajalik ja teeb kaunimaks inimestevahelise suhtlemise? Mõõdas on ajad, mil tahumatut käitumist võrdustati printsipiaalsusega. Urbaniseerumisprotsessi intensivistumisega tihenevad inimestevahelised suhted. Oleme harjunud halva käitumisega, mida väga paljud noored enda õigustamiseks nimetavad «närvilisuseks» — õige nimi asjal on aga kasvatamatus.

Me valime üliõpilasi kõrgematesse koolidesse nende teadmiste taseme järgi. Kas ei võiks kõrgem kool teha valiku, kellele anda diplom — üliõpilaste teadmiste ja käitumisoskuse alusel. Võiks ju olla kahte liiki haritlasi ja ka diplomeid: mühakat haritlased ja haritud inimesed.

Noortel on vaja ideid, mille poole püüda, kui aga kõik taandub ainult teatud distsipliinide emandamisele, mitte inimese üldisele arenemisele, siis on ka haritlaskonna panus ühiskonnas ühekülgne. Ei, autoril ei ole raske tõusta, kui on vaja pakkuda istet, pole vaja trügida trammi või bussi, kui mängus on iste koht, ta ei oska teha nägu «ma-ei-näe-sind», vaid on üle saanud kohmetusest, mis teada algul valdas töökaaslast-noormest esimesena tervitades. Kuid noortel tasuks neile asjadele mõelda, sest enesekontrolli ja enesepiiramise puudumine on parim kasvupind egoismile.

P. O.

Schwerin. Palju on selles linnas vanaaegseid maju. Kõikjal ka üllatavalt palju rohelust.

Tiit Kallaste tekst ja fotod

POLU-TEHNIK

3

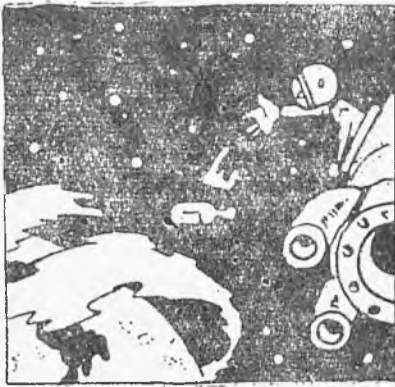
Lugejate soovil

Rühm I kursuse üliõpilasi tegi toimetusele ettepaneku — avaldada vana üliõpilaslaulu «Gaudeamus» sõnad. Täidame nende soovi.

Gaudeamus igitur,
juvenes dum sumus,
post jucundam juventutem,
post molestam senectutem,
nos habebit humus!

Vita nostra brevis est,
brevis finietur.
Venit mors velociter,
rapit nos atrociter,
nemini parcetur.

Vivat academia,
vivat professores,
vivat membrum quodlibet,
vivant membra quaelibet
semper sint in flore!

Vivant omnes virgines,
faciles, formosae.
Vivant et mulieres,
tenerae, amabiles,
atque laboriosae!

Vivat et respublica,
et qui illam regunt.
Vivat nostra civitas,
maecenatum caritas,
qui nos hic protegit!

Pereat tristitia,
pereant osiores!
Pereat diabolus,
quivis antiurchius
atque irrisores!

Füüsika-matemaatika-kandidaat

Kalju Kenk

Teoreetilise mehaanika kateedri assistent Kalju Kenk kaitses hiljuti Leningradi Ülikooli Opetatud Nõukogu ees oma väitekirja.

Tänapäeva tehnikas töötavad mitmed konstruktsioonid plasdeformatsiooni olukorras. Kui kaasaegne plastilisuse teooria kirjeldab rahu'davalalt materjali käitumist ühekordsel koormamisel, siis hoopis halb on olukord mitmekordsete (tsükliliste) koormamiste korral. Komplitseeritumate koormamisjuhtude kirjeldamiseks on loodud hulgaliselt erinevaid teooriaid, kuid kõik need on osutunud ebarahuldavateks. Just selle küsimuse, mis paljudele nimekatele meestele on osutunud ülejõukäivaks, võttis Kalju Kenk uurimise alla. Valminud dissertatsioon tunnistab töö õnnestumist.

Selleks pidi Kalju Kenk eelnevalt projekteerima ja suurel määral ka va'm's ehitama unikaalse katsepingi, mis võimaldas esile kutsuda tõmmet-survet koos väändega, seejuures nõnda, et katsekehad ei kaotaks seejuures stabiilsust. See nõudis pingilt ja katsekehadelt erakordset täpsust (saavutati mõõtmistäpsus väändenurgal ±1' ja väändemomendil ±20Gm). Eksperimendist sai autor uudseid tulemusi, mille põhjal valmis ka töö teoreetiline osa. Oponentide arvates mõlemad osad eraldi väärtsid kandidaadi kraadi.

Kalju Kenk sündis 1940. a. Misso vallas Võrumaal, lõpetas aastal 1963 TRÜ Füüsika-matemaatikateaduskonna ja oli seejärel Leningradi RÜ-s aspirantuuris. Kalju Kengil on kolm last. Tema abikaasa Liidia Kenk — töökas ja energiline naine — osutas Kaljule abi ja mõistmist, kasvatades aspirantuuri ajal üksinda lapsi. Nüüd on abikaasa TPI hinnatavamaid raamatupidajaid.

Kolleegid soovivad Kalju Kengile head edu edaspidises töös!

SPORDIVÕISTLUSED SEPTEMBRIS

KERGEJÕUSTIK. 13. ja 14. september	Eesti NSV MV Üliõpilaste spartakiaad	Tallinn
13. ja 14. september	Tallinna esivõistlused	Tallinn
23.—24. september	TPI esivõistlused	Mustamäe
27.—28. september		
KORVPALL. 13. september	TUL—TPI	Tallinn
TENNIS. 19.—20. september	Eesti NSV Kk karikavõistlused, finaali	Tartu
19.—20. september	VSÜ «Kalev» kk kollektiivide võistkondlikud karikamängud	Tallinn
VABAMAADLUS. 12. september	Eesti NSV esivõistlused	Tallinn
25. september	Leningradi «Burevestnik» — Valgevene — TPI sõprusvõistlus	Tallinn
SULGPALL. 15. september	TPI edetabeli mängud	TPI
21. september	Helsingi Tapiola «Sulka» — TPI	Tallinn

NB! I kursuse spordiorganisatsioonid!
Teile toimub seminar-laager Kloogal 27.—29. septembrini. Osavõtt on teile kohustuslik. TPI Spordiklubi

Tule eile meile...

Esimese korruse koridor Mustamäel. Seal on muuhulgas üles pandud ka TPI Kinoklubi teated.

Seekord teatab ta meile: «Reedel, 6. VI kell 19.00 TPI aulal: Ungari kineastide delegatsioon.»

Edasi tahakse lähemalt juttu sellest, mis on kavas nimetatud õhtul.

Ei, see pole trükiiviga. Nii võis sealt lugeda septembrikuu

esimestel päevadel ja eelmisest muidugi rääkimata.

«Tule eile meile,» öeldakse tavaliselt niisuguse asja kohta. Toimetusele: Niisugused lood ei juhtu ainult kinoklubiga. Küllalt palju leidub neid mitmesuguseid «asutusi», kes ei raatsi oma vanu teadaandeid ja kuulutusi maha võtta ja jätavad need pikemaks ajaks tahvleid «ilustama». Korraarmastusest see igatahes ei kõnele.

Külas käisid keemikud Soomest

Eesti ja soome keemikute vaheline kontakt on viimasel ajal üha tihenunud. Eesti keemikud on mitmel korral külastanud Soomet, soome keemikud aga on omakorda olnud külas kolleegidel. Nendel kohtumistel on selgitatud erialaseid probleeme, mis pakuvad vastastikust huvi, tutvutud naabermaade kolleegide tegevusega ja korraldatud ekskursioone tehastesse.

I. Mendelejevi nim. Üliiudulise Keemia Seltsi Eesti osakond võttis hiljuti vastu 18-liikmelise

soome keemikute rühma esotas doktor Y. Malkkiga. TPI ruumides korraldati ühine sümpoosion eesti ja soome keemikute osavõtul temal «Ensüümide tootmine ja kasutamine tööstuses».

Soomlaste ettekannetes käsitleti bakteriaalsete amülaaside tootmist ja kasutamist ja ensüümide kasutamist pesemisainetes. Meie keemikute, TPI toiduinete tehnoloogia kateedri õppejõudude poolt esitati ettekanded fermentide tootmise ja toiduinete tootmises kasutamise alalt, samuti tähtsusiirupi tootmisest amülaasidega. Ettekanded pakkusid suurt huvi mõlemale poolele. Üldine arvamus oli, et taoliste kitsalt erialaste sümpoosionide korraldamine on soovitatav ja kasulik mitmetel ehitusmaterjalide, väetiste, toiduinete tootmise ja teiste erialadel, sest ühist huvi pakkuvate küsimuste ring on üsna laialdane.

H. KIPPER,
toiduinete tehnol.
kateedri vanemõpetaja

KARIKATURISTIDE TÖÖMALT

Väike seisak kulub ära.

Kas me tohime tulla vihma varju?

LAUPÄEVAL ON AVABALL

Laupäeval, 6. septembril kell 20 algab «Tantsutares» õppeaasta

avaball.

Tantsuks mängib «Retakord». Pileteid saate osta ainult eelmüügil TPI komsomolomiteest ja ametiühingukomiteest. Hinnaks 50 kopikat.

Komsomolikomitee teatab

Tähelepanu, komsorgid!

Kui Teie rühmal on tasumata liikmemaksud suvekuudest, palun see võlgnevus likvideerida 11. septembriks k. a.

Teatame Teile ELKNÜ TPI

Komitee arvestussektori vastuvõtjad:

esmaspäev kella 10.00—14.00, teisipäev kella 14.00—17.00, kolmapäev kella 14.00—17.00 neljapäev kella 14.00—17.00 ja reede kella 10.00—14.00.

TELEVISIOONIST MUSTAMÄEL

Käesoleval õppeaastal on TPI õppejõududel võimalus proovida, kas õpetelevisioonist on abi nende loengutel või mitte. Tehnilised võimalused selleks on loodud raadio- ja telestuudio poolt füüsika auditooriumis, nende kasutamist aga korraldab õppeosakond.

15. septembril — dotsent Aksel Jürgensoni loeng III kursuse üliõpilastele tugevusõpetuses «Tugevusõpetuse põhimõisted».

Professor Voldemar Maasiku loeng II kursuse üliõpilastele füüsikas «Sissejuhatav loeng füüsikasse».

18. septembril — professor Otto Steini loeng II kursuse üliõpilastele marksistlik-leninlikus filosoofias «Mis on filosoofia?».

22. septembril — dotsent Raul Pakkase loeng III kursuse üliõpilastele füüsikas «Valgus».

Dotsent Uusi Raukase loeng III kursuse üliõpilastele «Tugevusõpetuse õppimise».

Vanemõpetaja Konstantin Tippe loeng IV kursuse üliõpilastele vahetatavuse alustest ja tehnilises mõõtmises «Standardsete istude iseloomustused ja kasutusala».

25. septembril — professor Otto Steini loeng II kursuse üliõpilastele «Mis on filosoofia?» (vene keeles).

29. septembril — dotsent Lembit Poveruse loeng III kursuse üliõpilastele tugevusõpetusest «Pinge- ja deformatsiooniteooria».

Vanemõpetaja Gustav Peetsi loeng II kursuse üliõpilastele füüsikas «Gaaside molekulaarkineetiline teooria».

Vast. toimetaja V. KALPUS

Organ парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газеты «Таллинский политехник».

Hind 2 kop. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn. Pikk tn. 40/42. Tellimise nr. 2631 MB 07092